

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Шелепницької-Говорун Наталії Михайлівни «Формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в закладах вищої освіти Польщі», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Обґрунтування вибору теми дослідження. Демократичні й інтеграційні процеси в суспільстві зумовили динамічний розвиток, модернізацію та збагачення національної музичної освіти, окресливши якісно нові вимоги до підготовки фахівців музичного мистецтва, що спрямовані на підвищення їхньої професійної майстерності, формування готовності до інноваційної діяльності, удосконалення підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва до провадження ефективної професійної діяльності.

Одна з найважливіших тенденцій розвитку музичної освіти – підготовка фахівців музичного мистецтва якісно нового типу. У руслі вдосконалення якості вітчизняної системи музично-педагогічної освіти та в контексті проблем реформування особливої значущості набуває наукова рефлексія досвіду Польщі – найближчої сусідньої країни, із якою наша держава має міцні історичні й культурні контакти. Нинішньому стану цих двох країн притаманні спільні риси, тому доцільним є педагогічне порівняння вокальної культури фахівців музичного мистецтва в закладах вищої освіти для впровадження найкращих результатів польських реформ у зміст професійної мистецької освіти України.

Залучення педагогічних напрацювань дає змогу виконати порівняльний аналіз систем підготовки фахівців музичного мистецтва, сформулювати науково аргументовані висновки про необхідність використання позитивного педагогічного досвіду зарубіжних країн у теорії та практиці національної системи освіти.

Результати порівняльно-педагогічних студій Н. Авшенюк, Н. Бідюк, Т. Кучай, О. Кучая, О. Матвієнко, Н. Мукан, Н. Пазюри, А. Сбруєвої, К. Скиби, В. Третька та інших учених створюють передумови для окреслення загальних проблем музично-педагогічної компаративістики в широкому міжнародному контексті професійної освіти. Загальні питання історичного розвитку музично-педагогічної освіти схарактеризовано в працях В. Антонюк, Н. Гуральник, О. Михайличенко, О. Отич, А. Растригіної, О. Ростовського, О. Рудницької, О. Стрихар, О. Щолокової та ін. Вагоме наукове зацікавлення становлять роботи С. Когут, С. Коваленко, Я. Морітза, І. Шемпрух, де представлено передовий педагогічний досвід Польщі. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття різні аспекти підготовки фахівців музичного мистецтва в Польщі вивчали А. Вейнер, Є. Вишнеvsька, Р. Гоздецька, М. Грусевич, І. Кривохижа, М. Мікольон, Г. Ніколаї, А. Питляковський, А. Сергієнко та ін.

Основні засади сучасної музично-педагогічної освіти в Польщі викладено у педагогічних працях польських учених (З. Буровська (Z. Burowska), А. Бялковський (A. Bialkowski), А. Валуга (A. Waluga), І. Войнар (I. Woinar), Є. Жатан (E. Szatan), М. Карчмаржик (M. Karczmarzyk), М. Кисінська (M. Kucińska), Е. Липська (E. Lipska), Б. Лютген (B. Lutgen), М. Пшіходжинська (M. Przychodzińska), К. П'єтронь (K. Pietron), А. Питляк (A. Pytliak), Б. Столофф

(B. Stoloff), Б. Тарасевич (B. Tarasiewicz), Ю. Хведоровіч (J. Chwedorowicz), У. Ядвіґа (U. Jadwiga), В. Янковський (W. Jankowski) та ін.).

Результати наукового пошуку засвідчують, що проблема формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в закладах вищої освіти Польщі донині не поставала предметом системного аналізу, що передбачав би характеристику педагогічних традицій, здобутків, історико-соціальних чинників розвитку, сутності, змісту, форм і методів підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва. Дослідження педагогічних традицій розвитку вокальної культури фахівців музичного мистецтва в Польщі вможливить, по-перше, вивчення єдиного процесу становлення професійної підготовки майбутніх фахівців музичного мистецтва; по-друге, з'ясування провідних тенденцій, наукових ідей, творчого досвіду формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва; по-третє, розроблення інноваційних моделей вокальної культури фахівців музичного мистецтва в провідних закладах вищої музичної освіти Польщі.

Актуальність дослідження підготовки фахівців музичного мистецтва в Польщі для використання найкращих досягнень у мистецькому освітньому просторі ЗВО України, недостатній рівень наукового розроблення цього питання у вітчизняній педагогічній науці зумовили вибір теми дисертації: **«Формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в закладах вищої освіти Польщі».**

Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри. Дослідження є складовою науково-дослідної теми кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України «Теоретико-методичні основи навчально-виховної роботи у природоохоронних та аграрних вищих навчальних закладах» (державний реєстраційний номер 0115U003561). Тему дисертації затверджено вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протоколом № 21 від 02.06.2020 р.).

Вірогідність результатів дослідження забезпечена теоретичною обґрунтованістю вихідних положень; системним аналізом літературних джерел, законодавчих і нормативно-правових документів України; відповідністю комплексу методів наукового пошуку об'єкту, предмету, меті й завданням дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що: *вперше* виконано цілісний компаративний аналіз проблеми формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в закладах вищої освіти Польщі; з'ясовано сучасні тенденції формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в ЗВО Польщі; схарактеризовано підходи до формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в польському досвіді; досліджено зміст, форми і методи підготовки фахівців музичного мистецтва щодо формування вокальної культури в університетах й академіях Польщі; обґрунтовано модель формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва у ЗВО Польщі; виконано порівняльний аналіз формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в ЗВО Польщі та України; обґрунтовано можливості використання польського досвіду в теорії і практиці ЗВО України; *удосконалено* зміст підготовки фахівців музичного

мистецтва у ЗВО України; *конкретизовано* поняттєво-термінологічний апарат дослідження, зокрема, зміст понять «музика», «музична культура», «вокальна культура», «музична освіта», «музичне мистецтво», «музично-педагогічна підготовка»; *подальшого розвитку набули*: періодизація розвитку вокальної культури фахівців музичного мистецтва; положення щодо використання випереджувального підходу у формуванні вокальної культури фахівців музичного мистецтва в Україні.

Практичне значення результатів дослідження полягає у розробленні спецкурсу «Формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в закладах вищої освіти Польщі: організаційно-педагогічні засади» та його впровадженні в освітній процес (студії академічного, джазового й естрадного співу «Золоті голоси») Національного університету біоресурсів і природокористування України, що спрямований на вдосконалення системи підготовки фахівців музичного мистецтва в Україні, оновлення її змісту, форм і методів для підготовки висококваліфікованих фахівців в галузі вищої мистецької освіти. Систематизовані та схарактеризовані напрацювання можуть бути використані для подальшого порівняльного вивчення розвитку теорії та практики підготовки фахівців музичного мистецтва в Україні й Польщі, для укладання навчально-методичних посібників із порівняльної педагогіки, а також стати цінним джерелом для подальшого реформування підготовки фахівців музичного мистецтва в Україні.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського (довідка № 06/34 від 17.09.2021); Мукачевського державного університету (довідка № 1806 від 17.09.2021); Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» (довідка № 01-12/577 від 20.09.2021); Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти (довідка № 412/02-13 від 02.09.2021); Національного університету біоресурсів і природокористування України (довідка № 1352 від 08.06.2021).

Апробація результатів дослідження. Основні положення роботи оприлюднено в доповідях і виступах на всеукраїнських наукових конференціях (XXIII Всеукраїнська наукова конференція молодих учених «Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2021» (Черкаси, 2021), Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Актуальні проблеми особистісного зростання» (Житомир, 2021); обговорено на засіданнях кафедри культурології й кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів та природокористування України.

Публікації. Основні положення й висновки дослідження опубліковано в 9 одноосібних наукових публікаціях, із них: 1 програма спецкурсу, 5 статей у наукових фахових журналах і збірниках наукових праць України, 1 – у зарубіжних наукових виданнях, 2 – тези в збірниках матеріалів наукових конференцій.

Опубліковані праці, що відображають основні наукові результати дисертації

Статті у фахових наукових виданнях України

1. Шелепницька-Говорун, Н. М. (2020). Історіографічний аналіз проблеми формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва у Польщі. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені*

Олександра Довженка. Педагогічні науки. Глухів: Вид-во Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Випуск 44. 194-201.

2. Шелепницька-Говорун, Н. М. (2021). Періодизація розвитку вокальної культури фахівців музичного мистецтва в Європі. *Наукові записки* / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Випуск 195. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 49-52.

3. Шелепницька-Говорун, Н. М. (2021). Пріоритети у формуванні вокальної культури фахівців музичного мистецтва в Польщі. *Наукові записки* / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Випуск 197. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 55-59.

4. Шелепницька-Говорун, Н. М. (2021). Організаційна структура діяльності ЗВО щодо формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в Польщі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал* / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, № 1 (105), 377-390.

5. Шелепницька-Говорун, Н. М. (2021). Аналіз навчальних програм ЗВО Польщі з проблеми формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал* / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, № 2 (106), 426-436.

Статті в іноземних наукових періодичних виданнях

6. Шелепницька-Говорун, Н. М. (2020). Педагогічна модель формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва у закладах вищої освіти Польщі. *Zeszyty Naukowe KSW. Tom L. Półrocznik. seria C: Nauki pedagogiczne. Zeszyt 17: Współczesne problemy polskiej i europejskiej pedagogiki. Włocławek.* 183-193.

Публікації, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації

7. Шелепницька-Говорун, Н. М. (2021). *Теоретичні основи підготовки фахівців музичного мистецтва в закладах вищої освіти.* Матеріали XXIII Всеукраїнської наукової конференції молодих учених. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького.

8. Шелепницька-Говорун, Н. М. (2021). *Культурно-історичні основи розвитку музичного мистецтва на початку XXI століття.* Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка.

Публікації, що додатково відображають результати дисертації

9. Шелепницька-Говорун, Н. М. (2021). Формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва з закладах вищої освіти Польщі: організаційно-педагогічні засади : програма спецкурсу. Черкаси: видавець ФОП Кришталь А. С.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (332 найменування, з них 143 – іноземними мовами) та 20 додатків. Загальний обсяг дисертації – 303 сторінки, основний зміст – 196 сторінок. Ілюстрований матеріал подано у 4 таблицях та 5 рисунках.

УХВАЛИЛИ:

1. Дисертація Шелепницької-Говорун Наталії Михайлівни «Формування вокальної культури фахівців музичного мистецтва в закладах вищої освіти Польщі» є самостійним завершеним, міждисциплінарним дослідженням актуальної проблеми теорії і методики професійної освіти, порівняльної професійної педагогіки, виконаним у вигляді кваліфікаційної наукової праці, що містить нові науково обґрунтовані теоретичні результати, які мають важливе практичне значення. Робота відповідає вимогам «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167 (зі змінами), та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

2. Результати дослідження обговорено й схвалено на засіданні міжкафедрального фахового семінару Хмельницького національного університету (результати голосування: «за» – 12; «проти» – немає, «утримались» – немає) від 12 жовтня 2021 року.

Головуючий на засіданні фахового семінару:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри іншомовної освіти
і міжкультурної комунікації
Хмельницького національного університету

Наталя БІДЮК

Рецензенти:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри германської філології
та перекладознавства
Хмельницького національного університету

Катерина СКИБА

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри технологічної та професійної
освіти і декоративного мистецтва
Хмельницького національного університету

Ірина АНДРОЩУК